

Eesti muuseumide külastajate kvalitatiivne uuring

Ehti Järv

Hanna Muldma

Alice Karlson

Terje Lill

2020

RAK RAKENDUSLIKU
ANTROPOLOOGIA
KESKUS

Mulle on muuseumeid vaja, sest mulle meeldib seal käia, mulle meeldib seal oma vaba aega veeta, mulle meeldib oma teadmisi täiendada ja mulle meeldib ka testida mingisuguseid oma arusaami ja mulle meeldib, kui mind üllatatakse ja kui ma saan midagi uut teada. Mulle meeldib, kui mind pannakse mõtlema ja küsimusi küsima.
(N, 32, kommunikatsioon)

PÄEVAKAVA

Uuringutulemuste esitlemine

- Eesmärk, metodoloogia, valim
- Miks muuseume külastatakse?
- Muuseumikogemused
- Muuseumide funktsioonid
- Osalejate ootused muuseumidele
- Ettepanekud ja väljakutsed

Arutelu

EESMÄRK

Eesti muuseumide külastajate abiga saada ülevaadet Eesti muuseumide funktsioonidest ja külastajate ootustest muuseumidele.

UURIMISKÜSIMUSED

- Mis motiveerib muuseume külastama ja mitte külastama?
- Millised on ootused muuseumidele ja nende rollile Eestis ja milliseid rahvusvahelisi muuseumipraktikaid soovitakse näha ka siin?

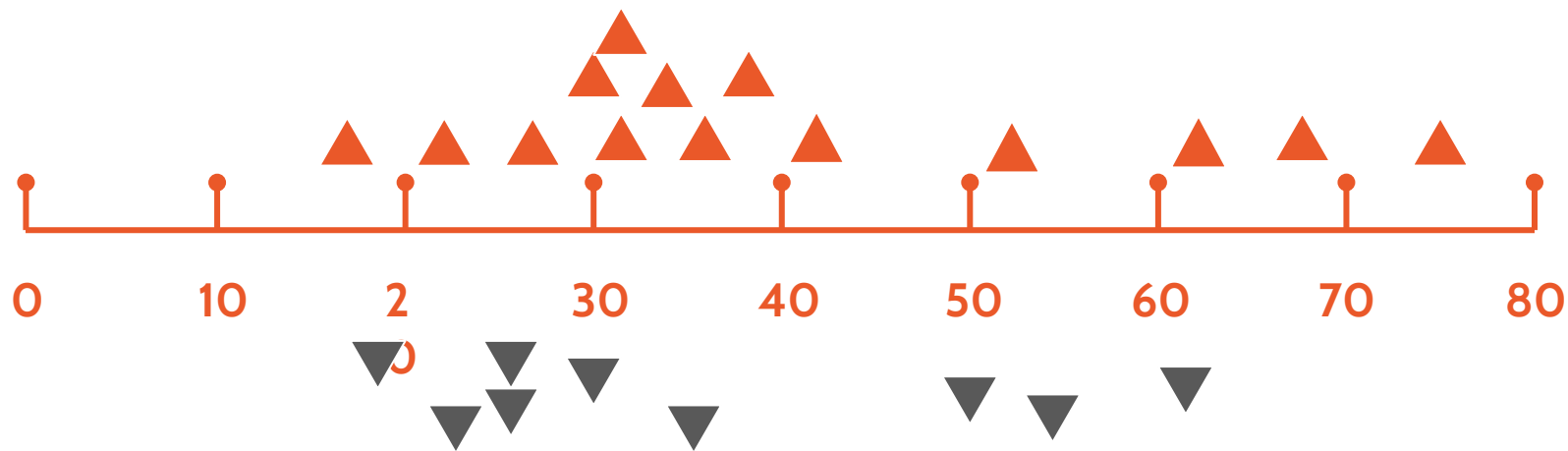
METODOLOOGIA

Kvalitatiivsed meetodid:

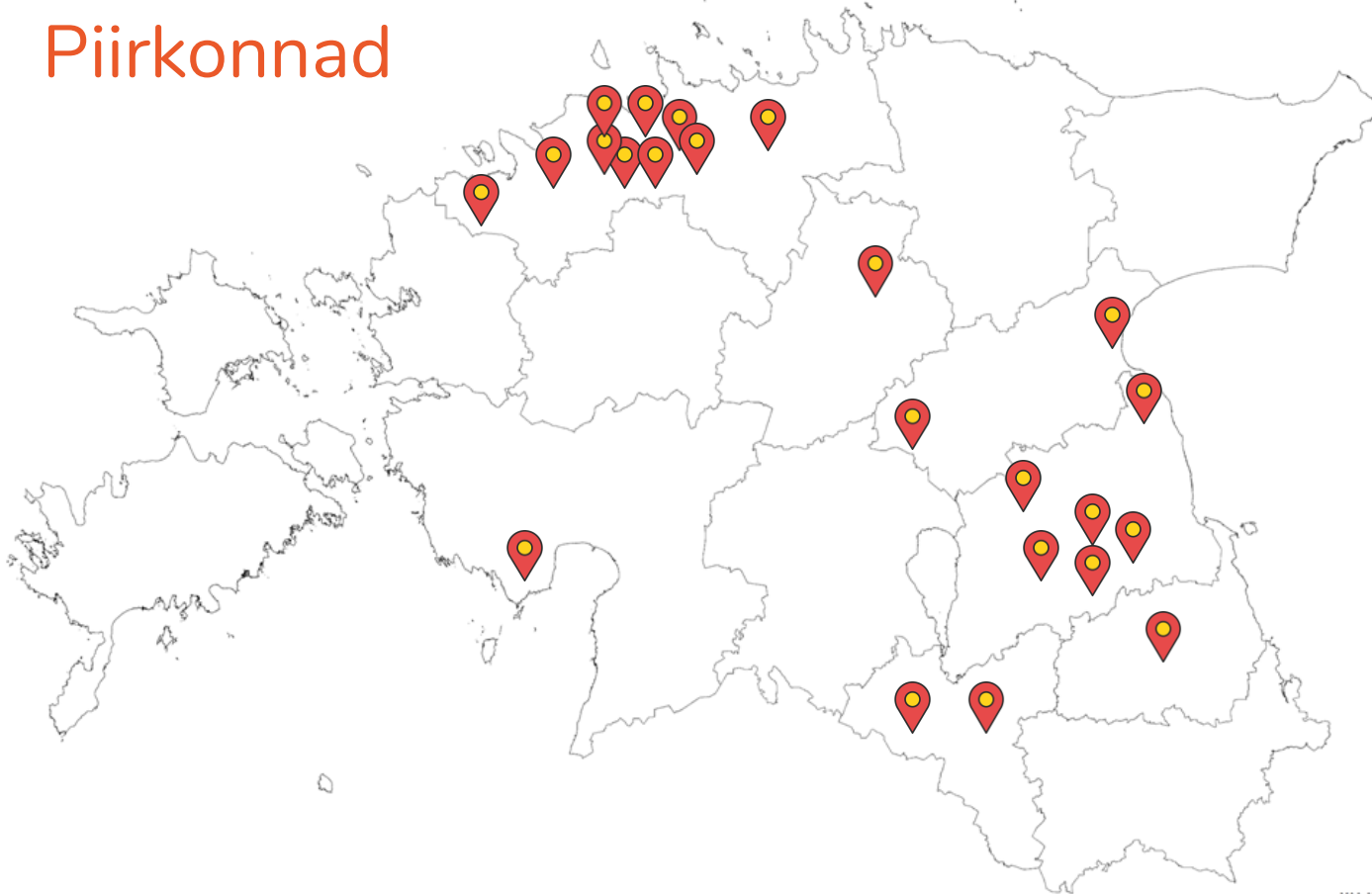
- 10 süvaintervjuud
- 2 fookusgrupiintervjuud

UURINGUS OSALEJAD

Piirkonnad

Sage muuseumikülastaja on:

- Kõrgharidusega
- Üldiselt huvitatud kultuurist – sealhulgas ka muuseumidest.
- Tihti on nemad teiste pereliikmete või sõprade **muuseumisse kaasatõmbajad**.
- Eelistatakse muuseumis käia nii üksi kui ka pere/sõpradega.

Muuseumide külastamise mustrid

- Muuseumides käimine on osa pere või sõprade ringi vabaaja tegevustest. **Muuseumis käimine on traditsioon.**
- Reisil olles (nii välismaal kui Eesti siseselt) külastatakse muuseume.
- Uus näitus kutsub külastama.
- Lastega muuseumikülastajad valivad muuseumi selle järgi, **kas lastel on muuseumis midagi teha/vaadata.**

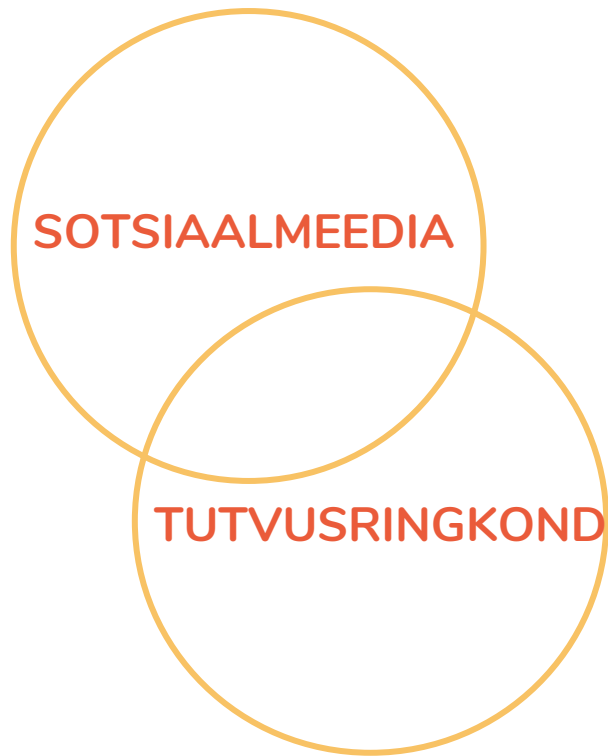
Mõttekoht

Kas ja kuidas mõjutas Covid19 ja eriolukorrast põhjustatud muutused muuseumide küllastamisharjumusi?

- Harjumusi ei ole muutnud.
- Vähesed osalejad kasutasid pakutavaid virtuaaltuuride võimalusi.
- Suvel liiguti rohkem Eestis ja küllastati kohalikke muuseume.

Infokanalid

DELFI

POSTIMEES

ERR

AK

RAADIO

PILETILEVI

TÄNAVA-
REKLAAM

MUUSEUMIDE
KODULEHED

“

Facebook, see on
esimene
hommikuse
kohviga.

(N, 52, kultuuriasutuse
juht)

”

No Facebook on
muidugi see, kus sa näed, et
event on tulnud, saad kohe
panna lähed/ei lähe, siis sõbrad,
raadio, telekas, kool, kõik
sellised asjad, plakatid, et neid
kohti, kus sa saad teada, mis
kuskil toimub, on nagu meeletult
palju tegelikult. Ja erinevaid.

(M, 19, tudeng)

Miks külastatakse muuseume?

HOBID

HUVID

MEELELAHUTUS

TÖÖ

ÜRITUSED

SILMARINGI
LAIENDAMINE

REISIDES

JUHUSLIKULT

AEG PERE/SÕPRADEGA

AEG ISEENDAGA

Muuseumide konkurendid

“ [Lemmikud on] matkamine, looduses käimine, /.../ ka pikemad rattamatkad, /.../ Loen erialaga, ütleme siis, arenguga seotuid, raamatuid.

(N, 32, kommunikatsioon)

” Ma arvan, et teatris ma käin võib-olla kord kuus, siis kinos käin võib-olla ka mingisugune kord kuus. Muuseumide külastus sõltub täpselt liikumisest ja reisimisest [Eesti sees]. Kui ma Tallinnas käin, siis ma arvan ka, et kord kuus, kord kahe kuu jooksul.

(N, 31, lastega kodune)

Kuidas muuseumikülastus suhestub vaba aja ja kultuuritarbimisega?

- Rutiinist välja
- Lõõgastumine
- Töömõtetest eemale saamine
- Nautimine
- Akude laadimine
- Harimine
- Sotsiaalne tegevus vs aeg iseendaga

Mõttekoht

Millised on muuseumikülastuse eelised teiste vaba aja veetmisviiside kõrval?

MUUSEUMIKOGEMUS

- Igav või kehv info edastusviis
- Sisutühjus või ühtse loo puudumine
- Kehv valgustus
- Keeruline orienteeruda
- Liigne virtuaalsus

- Mitmekesine kogemus
- Üllatav moment
- Enamik osalejad eelistab interaktiivsust
- Atmosfäär- heli, pilt, olustik peab olema muuseumi/näituse temaatikaga kooskõlas

Muuseumikogemus: mitmekesisus

- Valikuvõimalus info hulga osas
- Kohalik väike muuseum versus massiivne muuseum
- Kõigile on tegevust/ vaatamist
- Korduvkülastust vähe

“ [Kihnu muuseum] oli väike kompaktne, aga samas seal oli see, et said valida, kas ainult lugesid pealkirja ära või vaatasid suurt pilti või tegid ka mingi sahtli lahti ja lugesid rohkem selle kohta. /.../ Aga samas minule jällegi väga meeldivad igasugused audiogiidid ja tehnikavärk. Kui ma panen kõrvaklapid pähe, siis saan olla omaette selle muuseumiga. /.../ Ma olen ka Arhitektuurimuuseumi tohutu-tohutu-tohutu-tohutu fänn ja muuhulgas seetõttu, et nad korraldavad väljasõite igale poole. (N, 38, büroojuht)

”

Muuseumikogemus: interaktiivsus

“Kalevipoja muuseumi kohta tahtsin öelda et tänapäeva muuseumis kõik on virtuaalne. Siis on laev Lennuk ja saad sõita maailma otsa. Me ka läksime, istusime, kuulasime klappidest teksti ja laev kõigutab ja virtualised tulevad ekraanilt ja me siis ootame, et mis edasi saab - midagi ei saanud, oligi kõik. (N, 75, pensionär)

” [Levimuusika näitusest] Just see, et see interaktiivsus ei olnud mingisugune nuppudega, vaid oli ka teistmoodi ruumiline, sa said mingisugusesse punkrisse minna ja igasuguseid pille katsuda. See oli teistmoodi elamus, mida ma polnud kunagi saanud ühestki muuseumist. (M, 50, ettevõtja)

Mõttekoht

Kas interaktiivsete lahenduste puhul tuleb arvestada erinevate sihtrühmadega ja kuidas leida kuldne kesktee?

Muuseumikogemus: atmosfäär

See õhkkond seal, et need teenindajad on vastavalt riides, niimoodi nagu vastavalt sellele Palamuse ajastule. /.../ Ka sõbrad, kellega ma olen käinud, nemad on väga vaimustatud sellest kui näiteks köstrihärä oma kaardikepiga kuskilt korraks välja hüppab ja näitab, et kas seda siit juba lugesid.

(N, 32, turism)

Muuseumikogemus: teenindus ja ligipääsetavus

- Halb teenindus
- Ebaõiglane perepiletite süsteem ja kallis pilet
- Kehv ligipääsetavus (transport; parkimine)
- Vähene reklaam
- Halvad lahtiolekuajad
- Ainult sularahas maksmine
- Personaalne lähenemine
- Giidi tähtsustamine
- Soodustused ja tasuta muuseumipäevad
- Eriüritused

Muuseumiöö

“

See on nagu proovireis, eksle, lähed vaatad ruttu üle ja see, mis meelde jääb või mis pakub huvi, siis sa tead - see on see koht, kuhu ma lähen; ja sinna ei lähe, sest need asjad mind ei huvita.

(M, 54, ametnik)

Kumu

Mulle meeldis väga KUMU muuseum, ma olin väga vaimustuses, siis kui esimest korda seal käisin, ka ekskursiooniga ja erinevad ekspositsioonid /.../ See oli väga-väga ilus ja seal oli hästi palju neid maale, vene kunstnikke, hästi vanad /.../ Vahepeal tekkiski selline tunne, et ma olen nagu Ermitaažis.
(N, 52, kultuuriasutuse juht)

Fotografiska

“Fotografiska puhul see plastiku näitus, see oli nagu väga. /.../ Seal on veel sarnaseid teemasid olnud, mis panevad mõtlema ja mis jõuavad ka nii öelda päeva- ja nädalalehtede intervjuudeks.
(N, 32, kommunikatsioon)

ERM

”
Aga miks me läksime oli see, et ma tahtsin vaadata Muhu suka näitust, sest ma olen käsitööhuviline. Ülejäänud pere tuli kaasa. Tütar vaatas uuesti Muinasjutu näitust. /.../ Ja kõik koos vaatasime illustratsioonide näitust ja mina sattusin esimest korda ka Eesti lippu vaatama. Väga imelik et ma olen ERMis kümneid kordi käinud, ma tean, et see seal on kuskil, aga alles nüüd leidsin saali üles.

(N, 41, raamatukogundus)

Eesti Vabaõhumuuseum

“

Tallinnas
Vabaõhumuuseum ka tegelt
meeldib, et seal on seda, et
sa saad [hoonetes] sees käia
ja saad ka väljas käia ja sul
on seal päris suur piirkond,
mida avastada, et siuke
teemapargi moodi juba, et
see oli ka ka tore.

(N, 32, turism)

Kihnu muuseum

Ta oli noor inimene,
küll tema rääkis hästi! Ta oli
meile tellitud pooleteise tunniks,
aga ta oleks veel ja veel rääkinud.
Tema oskas nii hästi põimida, et
kõik, mida ta meile näitas seal,
oskas ta ära siduda oma eluga.
Rääkis kuidas pulmi peetakse ja
kuidas matuseid neil
korraldatakse.

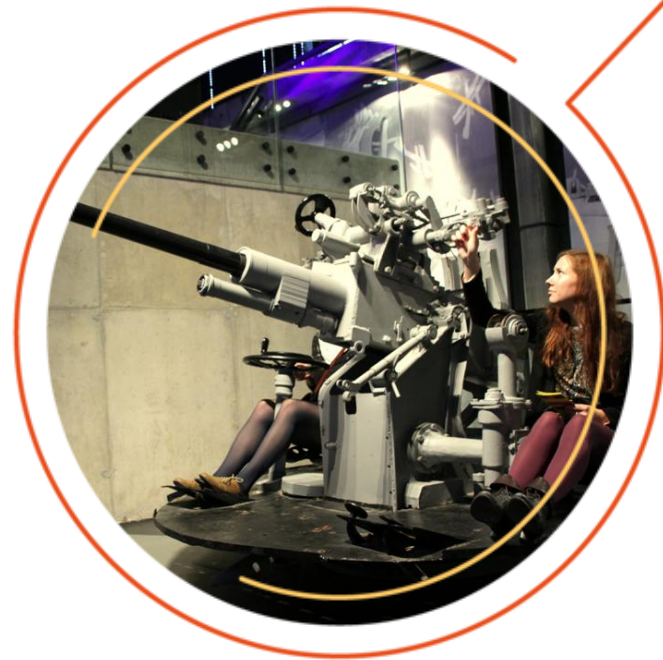
(N, 68, raamatukogundus)

Lennusadam

“

Võib-olla lihtne lugu. Seal Meremuuseumis sai allveelaeva sisse minna ja näha, kuidas see laev päriselt tehtud on. Et sa saad suhestuda paremini, et sa ei näe ainult väljast seda suurt asja, vaid sa lähed sisse ja näed. Sa tunned, mida need inimesed seal ise tegid. (M, 26, projektijuht)

Tartu Kunstimaja

“

Me õega mõlemad väljusime seal rõõmupallidena. Seal olid väga lähedad tööd. Ja tihti on üldse muuseumides kondamine selline enese sisse vaatamine. Aga vahel avastadki mõne sellise näituse, mis sind nii kõnetab ja see tõesti jääb igavesti meelde see kogemus. (N, 21, tudeng)

Teistsuguseid elamusi

Natukene hirm oli, seal [Tartu Linnamuuseumis] on üks osa, ma ei oska öelda, et seal üks nõid.. /.../ Ja siis kõndisid, selline tunne, et sind keegi puutub, ja paljud inimesed rääkisid, mitte ainult mina seda tundsin.

(N, 62, hooldaja)

Et võib-olla see lemmikkoht ongi Tartu Ülikooli botaanikaaed, sest et ta on väike ja hubane ja sa saad sinna lihtsalt minna läbi jalutama, aga samas sa ikka möödaminnes loed selle taime nime ka sealt ära. Saad sealt õppida, lugeda. Mingil hetkel oli see lihtsalt mulle töölemineku trajektoor, sest see tundus mulle kuidagi lõõgastamine varahommikul läbi botaanikaiaia, kus on siis väga mõnus siis olla onju. (N, 32, kommunikatsioon)

Mõttekoht

Kas ja kuidas võib muuseume mõjutada muuseumi mõiste piiride hägustumine?

MUUSEUMIDE FUNKTSIOONID

PÄRANDIHOID

- **Kogu = mälu.**
- Iseenesest mõistetav.
- Ese huvitab külastajat eelkõige näitusel, pole tähtsust millisest kogust see pärit on.
- Kogumine ja eksponeerimine sõltuv poliitikast?

VAHENDAMINE

- Peetakse vajalikuks.
- Kõikide vahendamise vormidega pole isiklikku kokkupuudet.
- Peamiselt **näituste kaudu** saadakse osa.
- Eelkõige mõistetakse vahendamise all **lastele suunatud haridustööd.**

TÄHENDUSLOOME

- Muuseum loob uusi tähendusi.
- Oodatakse et kodupublikule pakuks muuseum **emotsioone ja rikastaks maailmapilti.**
- Eestlase identiteedist võiks rääkida väliskülalisele.

Mõttekoht

Pärandihoid: mida pärandiga edasi teha? Mis on pärandi lisandväärtus?

Kuidas tutvustada MulSi kaudu kogusid ja pärandit?

Kui muuseum piirdubki sellega, et sealt ei viida seda muuseumikogemust edasi kuhugi poole, kas **seoses selle pärandiga anda mingisugust lisaväärtust.** /.../ Suure-Jaanis on (heliloojate) Kappide (maja)muuseum, kus 20 aastat ei ole sisu muutunud, seal on see pärand ja sellest räägitakse, aga sellega see piirdub. (M, 24, maksukonsultant)

Mõttekoht

Kultuuriväärtuste vahendamine: kuidas inimestele tutvustada olemasolevaid kultuuriväärtuste vahendamise viise ja vorme?

Näiteks põhihariduses on **kohustuslik käia** teatud muuseumites, näiteks Tervishoiumuuseumis, minu meelest peaks ka KUMUs korra ära käima kõik. (N, 19, klienditeenindaja)

Mõttekoht

Tähendusloome: kuidas tähendusloomele kaasa aidata?
(nt lugude jutustamise kaudu)

MUUSEUMIDE FUNKTSIOONID

TURISM JA LOOMEMAJANDUS

- Muuseum = turism.
- Muuseum ≠ loomemajandus.

TARBIMINE JA MEELELAHUTUS

- Tasakaal meelelahutuslikkuse ja muude funktsioonide vahel leitud.

TEENUSED

- Vajalikud muuseumi toimimiseks.
- Pakutavate teenuste **kvaliteedi parandamine** tähtsam uute teenuste arendamise ees.

Aga eestlased... on eestlased... see on okei, ma arvan, et see kultuur lihtsalt ei tervita väga suure naeratusega. Näiteks Itaalias, kui see tüdruk kasvõi vihkab oma tööd, aga kui sa siiski sisse astud, siis ta tervitab sind hästi rõõmsameelselt ikka, sest see on ta töö. Aga siin on rohkem realistlik see [emotsioonide väljendamine], et, jah, tere tulemast [monotoonse häälega] /.../ Seega alguses ma olin sellest **häiritud**, aga ma tean nüüd, et **see on Eestis nii igas poes ja keskuses**, nii et see ei ole konkreetselt probleem, see on selline kultuuriruum. (M, 26, välistudeng/projektijuht)

“ Lapsepõlves välisreisidel, kuhu me perega läksime, ikka alati käisime muuseumides./.../ Eks see on kandunud ka täiskasvanuikka, et kui on **vaba aeg või kuskile liikumine või rännak kasvõi Eestimaa piires**, siis ikka uurin üle, kas seal sihtkohas on ka mõni muuseum, kuhu sisse astuda. (M, 30, tudeng/giid) ”

Teenused

Tasuta sissepääs pigem vähendaks muuseumi väärtust.

Süüa peab saama (eriti suures muuseumis). Kuid kohviku külastus pole põhjus muuseumi tulekuks.

Muuseumipoed meeldivad inimestele, sealt ostetakse hetkeemotsiooni ajendil midagi kaasa.

Muuseumivälise ürituskorralduse pakutavad kontserdid jm sündmused ei tekita inimestes erilisi ebakõlasid muuseumi teema ja pakutava ürituse kokkusobitumises (eriti suurtes muuseumides).

Mõttekoht

Kas teenuse kvaliteedi ja hinnasuhe on tasakaalus?

MUUSEUMIDE FUNKTSIOONID

ÜHISKONDLIK MÕJU

- Vähe kokku puutunud.
- Aktuaalsetel teemadel võiks sõna võtta ja kiiresti reageerida.
- **Ohud:**
  - Muuseum muutub poliitiliseks.
  - Muuseum hakkab end küllastajale peale suruma.

KOGUKONNATÖÖ

- Vähe kokku puutunud.
- Printsibis hea idee.
- **Ohud:**
  - Kohalik muuseum ≠ kultuurimaja.
  - Muuseum ei tohi kogukonda juhtida.
  - Väikeses kohas ühe isiku-keskne.

OSALUS

- Vähe kokku puutunud.
- Skeptilisus.
- Tahetakse lõpp-produkti ja “tõde” aga mitte “poolikut” näitust.
- **Ohud:**
  - Kuidas tagatakse kvaliteet?

Mõttekoht

Ühiskondliku rolli võtmine: mis vormis ja milliste vahenditega?

Ühiskondliku rolli võtmine: kas see funktsioon peab olema kõikidel muuseumidel? Kas see on kohustuslik roll?

Mõttekoht

Kogukonnatöö: kui muuseum võtab sarnaseid rolle kultuurimajaga, pakub inimestele kooskäimise kohta, siis hakatakse nägema “kulude optimeerimise” tonti (keegi kaotab töö või midagi pannakse kinni).

Mõttekoht

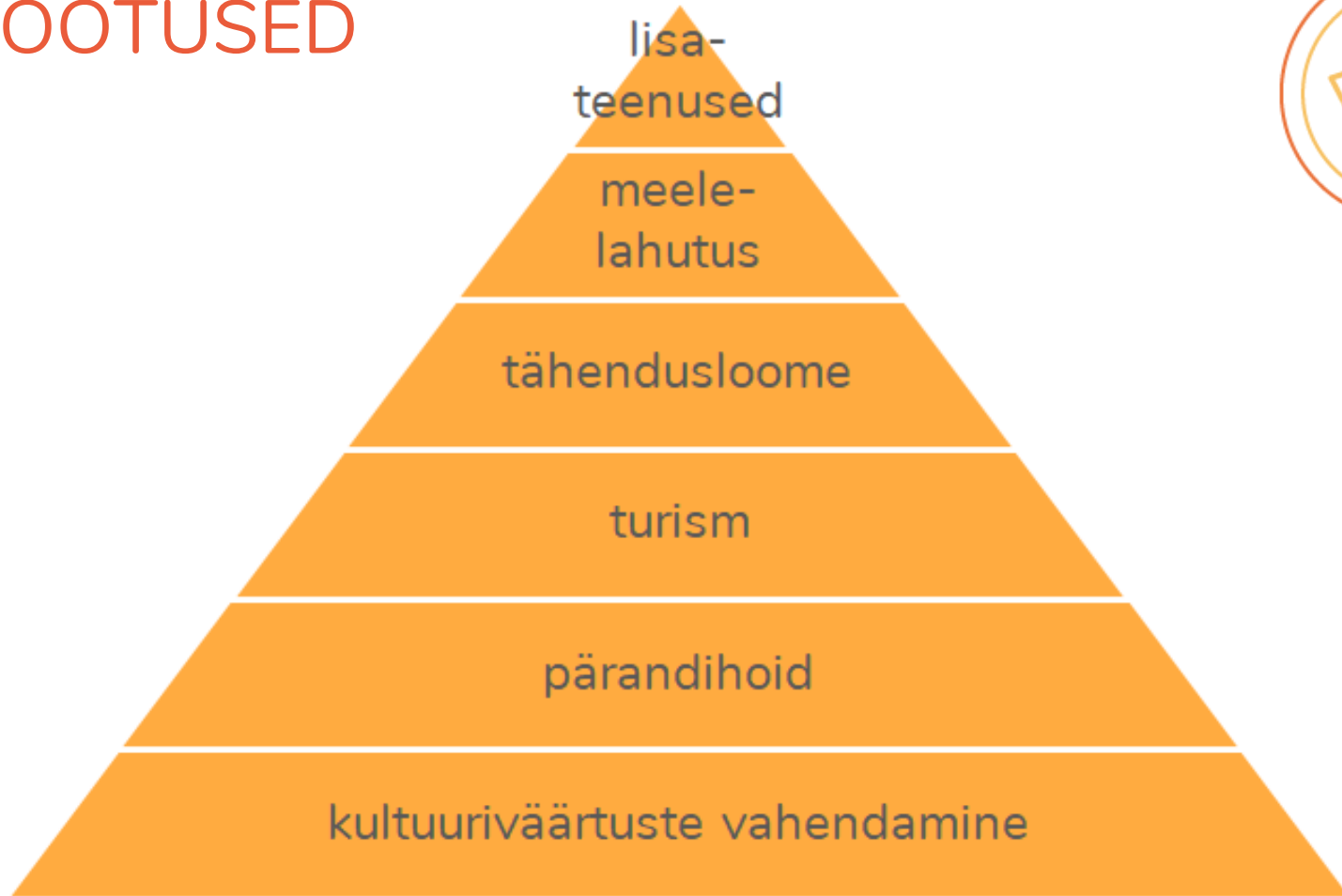
Osalus: kuidas kommuniqueerida osalusel põhinevat näitust külastajale, et ta ei arvaks, et ta saab oma pileti eest midagi vähem või halvemas kvaliteedis näituse?

Ühest küljest hästi vahva, et kui ma tahan teha näituse kõikidest rohelistest asjadest, mis mu ümber on, siis mul on see koht, kus ma seda näidata saan. **Aga teisalt sealt kaob ära see muuseumi pühasus minu jaoks.** Muuseum peaks olema see koht, kust ma saan teada, kuidas asjad on. Aga kes siis kontrollib seda? **Külastajana ma tahaks, et näitus peaks ju vastama mingitele kriteeriumitele, nõudmistele.** Kas siis igas muuseumis peaks olema koht, kus inimesed saavad oma asjad panna näitusele, ilma "kontrollita"? See ei oleks see. Kui Loodusmuuseumi toob keegi oma kehvasti valmistatud topised – seda nagu ma külastajana ei tahaks. (N, 33, eripedagoog)

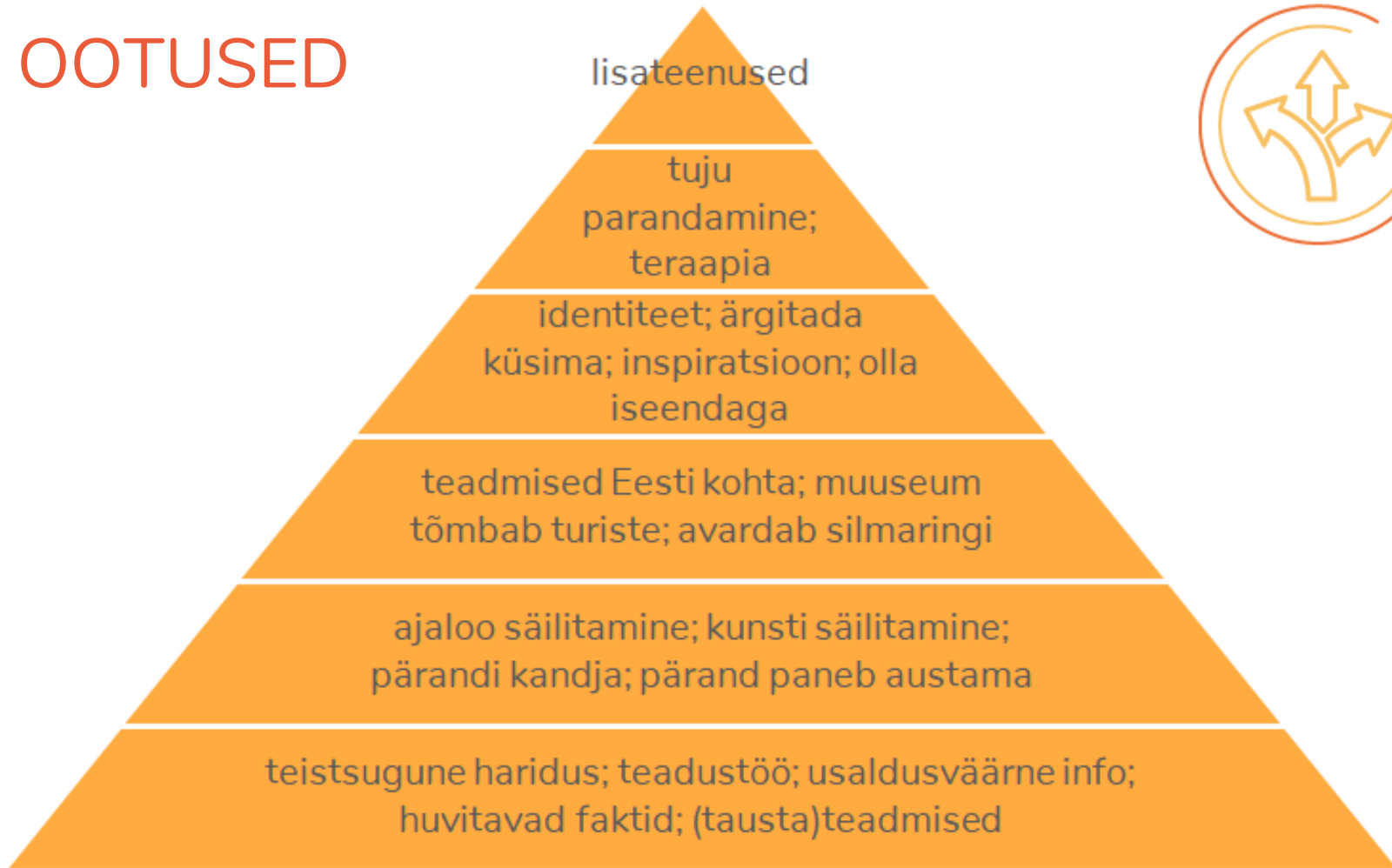

Ma arvan, et osalus sageli on **hädavajalik mingisuguste andmete või materjalide kogumiseks** ja ta teeb selle asja laiapõhjalisemaks ja inimesed, kes osalevad, et nende kaasatus annab hästi palju neile ka juurde. (N, 31, lastega kodune)

OOTUSED

OOTUSED

Ootus: terviklik muuseumikogemus

- Terviklik muuseumikogemus **haarab ja kaasab kõiki meeli; annab emotsioone ja uusi teadmisi, avardab silmaringi.** Seejuures on näitus koostatud nii, et seal on arvestatud külastajale pauside andmisega ja ootustega info eri tasandite ja süvenemissoovi osas.

“
Haridus, ma ütleksin
just et jätkukoolitus,
koolis õpitu
kinnistamine,
täiskasvanu haridus.
(M, 61, kogemusnõustaja)

”
Mulle meeldib kui
muuseum teeb mingid valikud minu
eest, teeb mingeid näitusi ja avardab
minu silmaringi. Mulle meeldib kui
tehakse tipptasemel näitusi teemadest,
mida ma ise ei valiks, muuseum valib
minu eest ja avab mingeid nurki ja see
lõpuks teeb mind intelligentsemaks.
See on minu meelest muuseumi roll, et
ta ei räägi mitte lihtsalt Eesti ajaloost
vaid saan midagi uut teada,
mida ma varem ei teadnud.
(N, 35, lastega kodune)

Ootus: terviklik muuseumikogemus

- Muuseum on tervikliku **keskkonna ja atmosfääriga**. Esitatakse **ühtset teemat, lugu**.
- Muuseumi usaldatakse – see on koht, mis annab **usaldusväärse info** mõne nähtuse, teema kohta.
- Muuseum pakub **kontsentreeritud teadmised** piirkonnast, riigist.

Ootus: teeninduse ja teenuste kvaliteet

- **Paindlikud** lahtiolekuajad.
- **Läbimõeldum** perepiletisüsteem.
- Muuseum **arvestab erinevate sihtgruppidega**: tagatakse ligipääsetavus (nii füüsilises kui ka majanduslikus mõttes).
- Muuseum peab olema **hea ligipääsetavusega** (NT paremad parkimisvõimalused).

Tallinna muuseumides on tihti parkimise probleem, see on kas tasuline või keeruline leida või liiga kaugel, maakohtadesse jälle ei pääse ilma autot omamata.

(N, 19, klienditeenindaja)

Mis mulle ei meeldi, on see, et kõigil on perepiletite süsteem ja siis on nagu see, et sa oled pere kui sul on kaks või kolm last, sobitud perepileti süsteemiga. Aga kui sul on neli ja viis last, siis sa justkui ei ole enam pere.

(N, 32, kommunikatsioon)

Ootus: teeninduse ja teenuste kvaliteet

- Poed **teemakohasemaks, kvaliteetse kaubavalikuga.**
- Kohvikud **teemakohasemaks** (vastavuses muuseumi teemaga).
- Soovitakse ka, et kvaliteedi ja hinnasuhe oleks paremini kohvikus/restoranis või poes paigas.

“ Noh, oma kogusid
kuidagi kasutada, teha oma
kogudest koopiaid ja pilte ja
[müüa muuseumipoes]. No
kunstimuuseumides ma sageli ei
saa postkaartigi, eksole.
Ma olen nagu pahandatud
sellest alati.

(M, 61, kogemusnõustaja)

” Isegi, kui sa otsid
[inglise keeles] muuseumide
kohta Tallinnas, siis peamiselt
leiad ainult KUMU, isegi siis, kui
paned otsingusse sõnad
'kaasaegne' või 'klassikaline' või
'modernne', nad lihtsalt
saadavad su KUMU lehele.
(M, 26, välistudeng/projektijuht)

Ootus: teeninduse ja teenuste kvaliteet

- Oodatakse **head teeninduskogemust** muuseumi kassas, tegevusjuhtidelt, giididelt jt.
- **Info kättesaadavust parandada** erinevatele sihtgruppidele. Tuntakse, et reklaami hulk ja info erineb turistile, siin elavale välismaalasele ja ka kohalikule (nt tasuta päevade reklaam? KUMU kui peamine, mida turistile reklaamitakse).
- Julgustatakse tegema **efektsemaid turunduskampaaniaid** näitustele, et info potentsiaalsete külastajateni jõuaks.

“ [muuseumikülastus] ei jää tahtmise taha, aga hoopis vähese reklaami taha. Mulle peab mitmest kanalist ja mitu korda see tulema, et see meelde jääks. (N, 33, pedagoog)

” AHHAAs oli viimati see foobiasteema ja siis ämblikud olid pandud linnapilti! Mulle meeldis ka ERMi muinasjutunäituse draakon - draakon lendas kaunil lillal taustal. See juba valmistas ette, et mis seal näitusel võib olla. Et reklaam võib ka kunstiliselt hea olla ja see jääb linnapildis silma. (M, 30, tudeng/giid)

Mõttekoht

Kas ajutise näituse lahtioleku periood on piisav, et turundus ja kommunikatsioon jõuaks plaanitavad reklaamitegevused elluviia?

ETTEPANEKUD JA VÄLJAKUTSED

- Muuseumi turundussõnumites selgemalt välja tuua **muuseumide eelised** võrreldes teiste vabaaja veetmist pakkuvate teenustega.
- Muuseumide hinnapoliitika vajab selget sõnumit – külastajal pole kahju maksta, aga ta tahab teada, **mida ta selle raha eest saab**, mida ta mujalt ei saa.
- Kommunikatsioonis ja turunduses tulla **inimesele** nii **lähedale** kui võimalik (soovitustena, sotsiaalmeedia kaudu või tänavareklaamis kuuldakse huvitavast näitusest, aga muuseumide kodulehelt otsitakse edasi infot).

ETTEPANEKUD JA VÄLJAKUTSED

- Üle vaadata **ligipääsetavuse** aspektid.
- Tõsta teenindava personali kompetentsi – **teenindaja on muuseumi visiitkaart!**
- Muuseumikülastaja ootab, et muuseumil oleks **selge profiil** (teema või lugu), aga samal ajal ka **mitmekesine kogemus**.

ETTEPANEKUD JA VÄLJAKUTSED

- Silmas pidada, et loodud näitused oleksid **terviklikud** (ruumi- ja kujunduslahendustes aga ka sisus).
- Kommunikatsioonistrateegias arvestada, et Eestis **vähemlevinud muuseumide funktsioonid** (kogukonnatöö, osalus ja ühiskondlik mõju) **ei ole inimestele selged** ja tekkinud hirme tuleks adresseerida.

Kõikide asjade koosmõju kujundab hea muuseumikogemuse

“ Tavaliselt see määravaks ei saa, aga ikkagi jätab siukse meeldiva mulje, kui võib-olla parkla on viimane koht, nagu hotellides tehakse hea hommikusöök, kui sa ära lähed. Hea viimane mulje. (M, 26, projektijuht)

”
Mulle meeldib see Roosi tänav ERMini, et ma saan kesklinnast jalutada sinna. /.../ Mulle meeldib see teekond teha väikse jõnksuga: kas minnes või tulles käin siis alati läbi hobuste juurest. Praegu nad tegid sinna laudtee, see on nagu seiklus läbi metsakese.
(N, 32, kommunikatsioon)

Aitäh kuulamast!

www.antropoloogia.ee

